A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2021. január 21.*

„Előzetes döntéshozatal – Adózás – Hozzáadottérték-adó (héa) – A 2006/112/EK irányelv – A 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja, a 24. cikk (1) bekezdése és a 25. cikk a) pontja – Adóköteles ügyletek – A zeneművek nyilvánossághoz való közvetítéséért járó díjak – 28. cikk – A szerzői jogok közös jogkezelő szervezete – E díjaknak a végső felhasználótól a saját nevében és a szerzői jog jogosultjai javára történő beszedése”

A C-501/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) a Bírósághoz 2019. június 28-án érkezett, 2019. február 22-i határozatával terjesztett elő

az **UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor**

és

az **Asociatia culturala „Suflet de Român”** (képviseli: felszámolója, a Pro Management Insolv IPURL)

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök (előadó), R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese, a harmadik tanács bírájaként eljárva, N. Wahl, F. Biltgen és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor képviseletében A. Achim,

– a román kormány képviseletében kezdetben: C.-R. Canțăr, R. Hațieganu és A. Rotăreanu, később: E. Gane, A. Rotăreanu és R. Hațieganu, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

– az Európai Bizottság képviseletében L. Lozano Palacios és A. Armenia, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. október 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2010. december 7-i 2010/88/EU tanácsi irányelvvel (HL 2010. L 326., 1. o.) módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.; a továbbiakban: 2006/112 irányelv) 24. cikke (1) bekezdésének, 25. cikke a) pontjának és 28. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (UCMR – ADA zeneszerzők szerzői jogi egyesülete, a továbbiakban: UCMR – ADA) és a jelenleg felszámolás alatt álló Asociatia culturala „Suflet de Român” („Román Lélek” kulturális egyesület, a továbbiakban: egyesület) között az egyesület által szervezett előadás keretében zeneművek nyilvánossághoz való közvetítése után ezen egyesület által az UCMR – ADA részére fizetendő díjak utáni hozzáadottérték-adó (héa) fizetésére vonatkozó kötelezettség tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A héairányelv 2. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A HÉA hatálya alá a következő ügyletek tartoznak:

[…]

c) egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás;

[…]”

4 Ezen irányelv 24. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„»Szolgáltatásnyújtás« minden olyan tevékenység, amely nem minősül termékértékesítésnek.”

5 Az említett irányelv 25. cikke értelmében:

„Szolgáltatásnyújtásnak minősül többek között:

a) immateriális javak átengedése, függetlenül attól, hogy értékpapírba foglalták-e őket;

[…]”

6 Ugyanezen irányelv 28. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, úgy kell tekinteni, mintha e szolgáltatásokat saját maga vette volna igénybe és nyújtotta volna.”

A román jog

Az adózás rendjéről szóló törvény

7 A 2003. december 22-i legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (az adótörvénykönyvről szóló 571/2003. sz. törvény; M. Of., I. rész, 2003. december 927/23. szám) alapügyre alkalmazandó változatának (a továbbiakban: az adózás rendjéről szóló törvény) „Adóköteles ügyletek” elnevezésű 126. cikke a következőket mondja ki:

„(1) Az adó szempontjából Romániában adóztatandó ügyleteknek azok az ügyletek minősülnek, amelyek együttesen teljesítik a következő feltételeket:

a) a 128–130. cikk értelmében vett héaköteles, ellenérték fejében végzett termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás, vagy ezekkel egyenértékű műveletek.”

8 Az adózás rendjéről szóló törvény „Szolgáltatásnyújtás” című 129. cikke a következőket írja elő:

„(1) Szolgáltatásnyújtás minden olyan tevékenység, amely a 128. cikk szerint nem minősül termékértékesítésnek.

(2) Azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, úgy kell tekinteni, mintha e szolgáltatásokat saját maga vette volna igénybe és nyújtotta volna.

(3) A szolgáltatásnyújtások közé tartoznak az alábbi ügyletek:

[…]

b) immateriális javak átengedése függetlenül attól, hogy ezt a jogcímet okiratba foglalták-e, vagy sem, különösen: a szerzői jogok, szabadalmak, licenciák, védjegyek és más hasonló jogok átruházása és/vagy engedményezése;

[…]

e) a más személyek nevében és javára eljáró személyek által végzett közvetítési szolgáltatások, amennyiben azokra termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás keretében kerül sor.

[…]”

A szerzői jogokról szóló törvény

9 Az 1996. március 14-i legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (a szerzői jogokról és a szomszédos jogokról szóló 8/1996. sz. törvény; M. Of., I. rész, 1996. március 60/26. szám) alapügyre alkalmazandó változatának (a továbbiakban: a szerzői jogokról szóló törvény) 13. cikke a következőképpen szól:

„A mű felhasználása a szerző számára különböző kizárólagos vagyoni jogokat keletkeztet, amelyek lehetővé teszik számára, hogy engedélyezze vagy megtiltsa a következőket:

[…]

f) a mű bármilyen módon történő közvetlen vagy közvetett nyilvánossághoz közvetítését, beleértve a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassa meg;

[…]”

10 E törvény III. címe „A szerzői jog és szomszédos jogok kezelése és védelme” címet viseli. E cím „[s]zerzői vagyoni jogok és szomszédos jogok kezelésére” vonatkozó I. fejezete három szakaszt tartalmaz. A 123–123[4. cikk] az „Általános rendelkezések” című I. szakaszban található.

11 Az említett törvény 123. cikke értelmében:

„(1) A szerzői jogok és a szomszédos jogok jogosultjai a jelen törvény által elismert jogaikat személyesen vagy meghatalmazás alapján, közös jogkezelő szervezetek útján gyakorolhatják, a jelen törvényben meghatározott feltételek szerint.

[…]

(3) A szerzői jogok vagy a szomszédos jogok jogosultjai az e törvényben elismert vagyoni jogokat nem ruházhatják át közös jogkezelő szervezetekre.”

12 Ugyanezen törvény 123[1. cikk]e a következőképpen rendelkezik:

„(1) Kötelező a közös jogkezelés a következő jogok gyakorlása során:

[…]

e) a zeneművek nyilvánossághoz közvetítésének joga […]

[…]

(2) A jogok (1) bekezdés szerint felsorolt eseteiben a közös jogkezelő szervezet gyakorolja azon jogosultak jogait is, akik nem adtak erre megbízást.”

13 A szerzői jogokról szóló törvény 125. cikkének (2) bekezdése, amely „A szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei” című II. szakaszban található, a következőket mondja ki:

„[A] [kollektív jogkezelő] szervezeteket közvetlenül a szerzői jogok vagy a szomszédos jogok – természetes vagy jogi személy – jogosultjai hozzák létre, és azok a nekik adott megbízás keretein belül és a törvényben meghatározott eljárás szerint elfogadott alapszabály alapján járnak el.”

14 E törvény 129[1. cikk]ének szövege a következő:

„Ha a közös jogkezelés kötelező, és a [szerzői jog] jogosultja egyetlen szervezethez sem tartozik, a hatáskör az ágazat azon szervezetét illeti meg, amelynek a legtöbb tagja van. A képviselettel nem rendelkező jogosultak az értesítéstől számított három éven belül követelhetik a nekik járó összegeket. E határidő lejártát követően a fel nem osztott vagy nem követelt összegeket a közgyűlés határozatának megfelelően kell felhasználni, a kezelési költségek kivételével.”

15 Az említett törvény III. címének I. fejezetében „A közös jogkezelő szervezetek működése” című III. szakasz tartalmazza a 130–135. cikket.

16 Ugyanezen törvény 130. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A közös jogkezelő szervezetek kötelesek:

a) díjazás ellenében, írásbeli formában, nem kizárólagos engedélyt adni azoknak a felhasználóknak, akik azt a védelem alatt álló művek repertoárjának bárminemű felhasználását megelőzően kérik;

b) tevékenységi területükön olyan, megfelelő vagyoni jogokat magukban foglaló módszereket kidolgozni, amelyeket az említett jogok megfizetése érdekében a felhasználókkal kell megtárgyalni olyan művek esetében, amelyek hasznosítási módja lehetetlenné teszi a jogosultak által történő egyedi engedélyezést;

[…]

e) a felhasználók által fizetendő összegeket beszedni, és azokat a jogosultak között elosztani […]

[…]”

17 Az említett törvény 131[1. cikk]ének (1) bekezdése, amely kiegészíti a 130. cikk (1) bekezdésének b) pontját, a következőképpen rendelkezik:

„A módszereket a közös jogkezelő szervezetek és [bizonyos egyesületek és felhasználói szervezetek] [képviselői] a következő fő szempontok tiszteletben tartásával állapítják meg:

a) az akár tag, akár nem tag jogosultak kategóriája, valamint az a terület, ahol a tárgyalásokat folytatják;

[…]

d) a közös jogkezelő szervezet által kezelt repertoár felhasználásának aránya;

[…]

f) a felhasználók által a tárgyalások tárgyát képező repertoár felhasználásával végzett tevékenység gyakorlása révén szerzett jövedelmek.

[…]”

18 E törvény 134. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A megbízásban előírt közös jogkezelés semmilyen módon nem korlátozza a jogosultak vagyoni jogait.

(2) A közös jogkezelés a következő szabályok szerint gyakorolható:

a) a díjak és egyéb összegek felhasználóktól való beszedésének módszereire és szabályaira, ezen összegek jogosultak közötti felosztására, valamint a közös jogkezelés más fontosabb szempontjaira vonatkozó döntéseket a tagoknak az alapszabálynak megfelelően a közgyűlés keretében kell meghozniuk;

b) a közös jogkezelő szervezet tagságával rendelkező jogosultak által a szervezet működési költségeinek fedezésére fizetendő jutalék […] és a kizárólagos beszedő közös jogkezelő szervezetnek fizetendő jutalék […] együttesen nem haladhatja meg az évente kapott összegek 15%-át;

c) a közgyűlés kifejezett döntésének hiányában a közös jogkezelő szervezet által beszedett összegek nem használhatók fel közös célokra, kivéve a fizetendő összegek beszedéséhez és a tagok közötti felosztásához kapcsolódó tényleges költségek átvállalását; a közgyűlés dönthet úgy, hogy a kapott összegek legfeljebb 15%-a használható fel közös célokra, kizárólag a tevékenységi terület határain belül;

d) a közös jogkezelő szervezet által beszedett összegeket az egyes jogosultak között a repertoárjuk felhasználásának arányában külön kell elosztani, legkésőbb a beszedés időpontjától számított hat hónapon belül; a jogosultak követelhetik a névlegesen beszedett összegek, valamint azon összegek megfizetését, amelyek elosztásához nem szükséges külön dokumentumokat benyújtani, a beszedés időpontjától számított 30 napon belül;

e) a jogosultak által fizetendő jutalékot az egyéni felosztás kiszámítását követően az egyes jogosultaknak fizetendő összegekből le kell vonni;

[…]

(3) A közös jogkezelő szervezeteknek fizetett díjak nem minősülnek és nem is tekinthetők e szervezetek bevételeinek.

(4) A jelen törvény szerinti megbízásuk gyakorlása során a közös jogkezelő szervezetek javára szerzői vagy szomszédos jogok, illetve e jogok gyakorlása nem ruházható át és nem engedményezhető.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 Az UCMR-ADA a zeneműveken fennálló szerzői vagyoni jogok közös jogkezelő szervezete, amelyet az Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (román szerzői jogi hivatal) az ilyen művek koncertek, előadások vagy művészi események alkalmával nyilvánossághoz való közvetítése után fizetendő szerzői jogdíjak kizárólagos romániai beszedőjeként jelölt ki.

20 Az egyesület 2012. november 16-án előadást tartott, amelynek során a nyilvánosság előtt zeneműveket adtak elő. Ennek érdekében ez utóbbi az UCMR–ADA-tól e művek nyilvánossághoz való közvetítése utáni díjak megfizetése ellenében nem kizárólagos engedélyt kapott.

21 Mivel az egyesület az UCMR-ADA által követelt díjaknak csak egy részét fizette meg, ez utóbbi a bíróság előtt eljárást indított. Bár mind az elsőfokú bíróság, mind a fellebbviteli bíróság azon a véleményen volt, hogy az egyesületnek a kért díjak teljes összegét meg kell fizetnie, ez utóbbi bíróság szerint a díjak UCMR-ADA általi beszedési ügylete nem volt héaköteles, és az egyesület által fizetendő összeget csökkentette ezen adó összegével.

22 Az UCMR-ADA az Înalta Curte de Casație și Justițiéhez (legfelsőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) benyújtott felülvizsgálati kérelmében előadja, hogy a fellebbviteli bíróság megsértette az adózás rendjéről szóló törvényt, valamint a héasemlegesség elvét, mivel a határozata azzal jár, hogy az UCMR-ADA, nem pedig az egyesület viseli a héaterhet, holott nem az előbbi a szóban forgó művek végső felhasználója.

23 Mivel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a héairányelv értelmezésével kapcsolatban, először is az a kérdés merül fel benne, hogy az az ügylet, amellyel a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultjai e művek előadás-szervezők általi felhasználását engedélyezik, minősíthető-e az ezen irányelv értelmében vett „ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak”. E tekintetben, noha tudatában van annak, hogy az alapügyben a 2017. január 18-i SAWP ítélet (C-37/16, EU:C:2017:22) alapjául szolgáló ügy tárgyát képezőktől eltérő vagyoni jogokról és a jogosultak eltérő kategóriáiról van szó, e bíróság arra keresi a választ, hogy a Bíróság által ebben az ítéletben követett okfejtés megfelelően alkalmazható-e a jelen ügyben.

24 Amennyiben az említett ügyletet ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak kell tekinteni, a kérdést előterjesztő bíróság másodszor a 2011. július 14-i Henfling és társai ítéletre (C-464/10, EU:C:2011:489) hivatkozva azt kérdezi, hogy valamely közös jogkezelő szervezet díjaknak a felhasználóktól való beszedése révén a héairányelv 28. cikke értelmében vett adóalanyként jár-e el. Adott esetben meg kívánja tudni ennek a héát tartalmazó számlák kiállítására vonatkozó kötelezettséget illetően mind e közös jogkezelő szervezet, mind a szerzői jogok jogosultjai tekintetében fennálló következményeit.

25 E körülmények között az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A zeneműveken fennálló jogok jogosultjai a héairányelv 24. cikkének (1) bekezdése és 25. cikkének a) pontja értelmében vett szolgáltatásnyújtást végeznek-e az előadás-szervezők részére, amelyektől a közös jogkezelő szervezetek – nem kizárólagos felhasználási – engedély alapján saját nevükben, azonban az említett jogosultak képviseletében díjazást fogadnak el zeneműveknek a nyilvánossághoz való közvetítéséért?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, a közös jogkezelő szervezetek, amikor a zeneművek nyilvánossághoz közvetítéséért díjazást fogadnak el az előadás-szervezőktől, a héairányelv 28. cikke értelmében vett adóalanyként járnak-e el, és kötelesek-e héát tartalmazó számlát kiállítani az adott előadás-szervezőnek, és a szerzők, valamint a zeneműveken fennálló jogok más jogosultjai kötelesek-e a közös jogkezelő szervezet részére héát tartalmazó számlát kiállítani, amikor a jogdíjakat felosztják közöttük?”

A Bíróság előtti eljárás

26 A Bíróság az egészségügyi válsághelyzet miatt törölte az eredetileg 2020. május 27-re kitűzött tárgyalást, és a szóbeli válaszadás céljából feltett kérdéseket írásbeli választ igénylő kérdésekké alakították. A felek az előírt határidőn belül válaszoltak ezekre a kérdésekre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

27 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját, 24. cikkének (1) bekezdését és 25. cikkének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultja ellenérték fejében szolgáltatást nyújt valamely előadás-szervező, a végső felhasználó számára, ha ez utóbbi olyan nem kizárólagos engedélyt kap, amely felhatalmazza őt arra, hogy e műveket – a kijelölt közös jogkezelő szervezet által a saját nevében eljárva, de a szerzői jogok e jogosultja számára beszedett díjak fizetése ellenében – a nyilvánossághoz közvetítse.

28 A héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a héa hatálya alá tartozik az egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás.

29 Ezen irányelv 24. cikkének (1) bekezdése értelmében szolgáltatásnyújtás minden olyan tevékenység, amely nem minősül termékértékesítésnek. A héairányelv 25. cikke tájékoztató jelleggel felsorol három különböző, „szolgáltatásnyújtásnak” minősülő ügyletet, köztük az említett 25. cikk a) pontjában szereplő, immateriális javak átengedéséből álló ügyletet.

30 Azon kérdést megelőzően, hogy az olyan szolgáltatásnyújtás, mint amelyről az alapügyben szó van, minősülhet-e ezen rendelkezés értelmében véve immateriális javak átengedésének, meg kell vizsgálni, hogy az ilyen ügyletet ellenérték fejében teljesítik-e. Amint ugyanis a jelen ítélet 28. pontjából kitűnik, a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ahhoz, hogy egy ilyen szolgáltatásnyújtás ez utóbbi hatálya alá tartozzon, az szükséges, hogy azt minden esetben ellenérték fejében teljesítsék (lásd ebben az értelemben: 2017. január 18-i SAWP ítélet, C-37/16, EU:C:2017:22, 24. pont).

31 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely szolgáltatásnyújtás csak akkor minősül a héairányelv értelmében ellenérték fejében teljesítettnek, és így csak akkor adóköteles, ha a szolgáltatásnyújtó és a szolgáltatás igénybevevője között létezik olyan jogviszony, amelynek keretében kölcsönös szolgáltatások kerülnek átadásra úgy, hogy a szolgáltatásnyújtó által kapott juttatás képezi a szolgáltatás igénybevevője számára nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét. Erről van szó abban az esetben, ha a nyújtott szolgáltatás és a kapott ellenérték között közvetlen kapcsolat áll fenn, mivel a fizetett összeg egyedileg meghatározható, olyan jogviszony keretében nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét képezi, amelyben szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik (lásd többek között: 2017. január 18-i SAWP ítélet, C-37/16, EU:C:2017:22, 25. és 26. pont; 2020. június 11-i Vodafone Portugal ítélet, C-43/19, EU:C:2020:465, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 A kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk szerint az alapügyben alkalmazandó nemzeti szabályozás a zeneművek – különösen előadások során – nyilvánossághoz való közvetítése jogának gyakorlása érdekében kötelező közös jogkezelést vezet be. Ez a közös jogkezelés különösen azt jelenti, hogy egyetlen kijelölt közös jogkezelő szervezet köteles a szóban forgó mű nyilvánossághoz való közvetítésére nem kizárólagos engedélyt adni olyan felhasználóknak, mint az előadások szervezői, akik ezt kérik. E szervezet azáltal, hogy a szerzői jogok jogosultjainak ezen engedély ellenértékeként fizetendő díjakat beszedi, a saját nevében, de a szerzői jogok e jogosultjai javára jár el, anélkül hogy jelentősége lenne annak, hogy ez utóbbiak az említett szervezet tagjai-e, vagy sem.

33 Ezen információkból kitűnik, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a szerzői jogok jogosultja a közös jogkezelő szervezet közreműködése ellenére ellenérték fejében szolgáltatást nyújt az előadások szervezőjének.

34 Ugyanis, először is, ilyen esetben fennáll olyan jogviszony, amelynek keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik annyiban, amennyiben egy zenemű nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezésével az e művön fennálló szerzői jogok jogosultja annak felhasználását biztosítja valamely felhasználó számára. E felhasználó a maga részéről szolgáltatást nyújt e jogosultnak azáltal, hogy teljesíti a közös jogkezelő szervezet számára a kért mű felhasználásáért fizetendő díj megfizetésére vonatkozó kötelezettségét. E szervezet ebben az esetben a szerzői jogok jogosultjai javára jár el.

35 Az a körülmény, hogy a védelem alatt álló mű felhasználását a felhasználó kifejezett kérésére biztosítják, aki a maga részéről a fizetendő díjat megfizeti, az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben nemcsak azt erősíti meg, hogy fennáll egy olyan jogviszony, amelynek keretében a szolgáltatásnyújtó jogosult és a szolgáltatást igénybe vevő felhasználó között szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik, hanem egyidejűleg annak megállapítását is lehetővé teszi, hogy közvetlen kapcsolat áll fenn a nyújtott szolgáltatás és a kapott tényleges ellenérték között.

36 Másodszor meg kell állapítani, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a felhasználó által fizetett díj az e jogviszony keretében nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét képezi. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy a szerzői jogok jogosultjainak a közös jogkezelő szervezet révén fizetendő összeg, jóllehet azt végső soron a nemzeti jog által megállapított módszerek alapján határozzák meg, a nyújtott szolgáltatás díjazását célozza.

37 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a tény, hogy e díjat a közös jogkezelő szervezet szedi be, mivel e szervezet a szerzői jogok jogosultjainak javára jár el, valamint azt nem kérdőjelezi meg az a körülmény sem, hogy a díjazás közös kezelése jogszabályi kötelezettségből ered, amint azt a főtanácsnok az indítványának 48. pontjában megjegyzi, vagy hogy a közös jogkezelő szervezet mind a tagjai közé tartozó szerzők, mind a tagjai közé nem tartozó szerzők nevében eljár, mivel az általa végzett kezelés módja nem változik a szerzői jogok jogosultjainak kategóriáitól függően.

38 Az alapeljárásban szóban forgó helyzet így két tekintetben is eltér a 2017. január 18-i SAWP ítélet (C-37/16, EU:C:2017:22) alapjául szolgáló helyzettől. Egyrészt fennáll olyan jogviszony, amelynek a keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik a jogosultak és a védelem alatt álló mű végső felhasználója között. Másrészt közvetlen kapcsolat áll fenn a szolgáltatásnyújtás és az ellenérték között, mivel a végső felhasználó által fizetendő díjak a szerzői jog jogosultja által nyújtott, egyedileg meghatározható szolgáltatás tényleges ellenértékét képezik, míg a Bíróság az említett ítélet 28–30. pontjában kimondta, hogy a szóban forgó díjak, amelyeket egyes gyártók és importőrök a nemzeti törvény alapján fizetni kötelesek, amely törvény a díjak összegét is meghatározza, a szóban forgó jogok jogosultjainak járó méltányos díjazás finanszírozására irányultak.

39 Mivel megállapítást nyert, hogy az alapügyben szóban forgó ügylet a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében véve ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak minősül, nem szükséges annak meghatározása, hogy az az ezen irányelv 25. cikkének a) pontja értelmében vett „immateriális javak átengedésének” fogalma alá tartozik-e, mivel az e 25. cikkben említett szolgáltatásnyújtások jegyzéke nem kimerítő jellegű.

40 A fentiek összességéből az következik, hogy a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultja ellenérték fejében szolgáltatást nyújt valamely előadás-szervező, a végső felhasználó számára, ha ez utóbbit egy nem kizárólagos engedéllyel felhatalmazzák arra, hogy e műveket – a kijelölt közös jogkezelő szervezet által a saját nevében eljárva, de a szerzői jogok e jogosultja számára beszedett díjak fizetése ellenében – a nyilvánossághoz közvetítse.

A második kérdésről

41 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a héairányelv 28. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a közös jogkezelő szervezet, amely saját nevében, de a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultjai számára beszedi a védelem alatt álló műveik nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezése ellenértékeként nekik járó díjakat, e cikk értelmében vett „adóalanyi" minőségben jár el, és ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy e szolgáltatásnyújtásban e jogosultaktól azt megelőzően részesült, hogy azt ő maga a végső felhasználóknak teljesítette volna. A kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy ilyen esetben egyrészt a közös jogkezelő szervezetnek saját nevében kell-e a végső felhasználó részére olyan számlákat kiállítania, amelyeken szerepelnek az attól beszedett, héát magukban foglaló díjak, másrészt pedig, hogy maguk a szerzői jogok jogosultjai kötelesek-e a közös jogkezelő szervezet számára a kapott díjakra tekintettel nyújtott szolgáltatásért héát tartalmazó számlákat kiállítani.

42 E kérdés első részével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, a héairányelv 28. cikke értelmében úgy kell tekinteni, mint aki az adott szolgáltatást maga vette igénybe és nyújtotta.

43 Ennélfogva e rendelkezés két, egymást követően teljesített, azonos szolgáltatásnyújtás jogi fikcióját állítja fel. E fikció alapján azt a gazdasági szereplőt, amely a szolgáltatások nyújtásában közvetít és bizományosnak minősül, úgy kell tekinteni, mint aki először igénybe vette a kérdéses szolgáltatásokat a megbízónak minősülő azon gazdasági szereplőtől, amelynek a megbízásából eljár, azt megelőzően, hogy másodszor e szolgáltatásokat az ügyfél részére maga nyújtotta volna (2017. május 4-i Bizottság kontra Luxemburg ítélet, C-274/15, EU:C:2017:333, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból először is kitűnik, hogy a közös jogkezelés kötelező a zeneművek – különösen előadások során – nyilvánossághoz való közvetítése jogának a gyakorlásához. Ebben az esetben a kijelölt közös jogkezelő szervezet azokat a jogosultakat is képviseli, akik számára nem adtak megbízást, és akik tehát nem tagjai e szervezetnek. Másodszor, a szerzői jogok jogosultjait megillető azon kizárólagos vagyoni jogok, amelyek lehetővé teszik számukra többek között valamely mű nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezését vagy megtiltását, nem ruházhatók át a közös jogkezelő szervezetekre. Harmadszor, az alkalmazandó nemzeti jog értelmében a közös jogkezelő szervezet köteles egyrészt nem kizárólagos engedélyeket adni az azt kérelmező felhasználóknak, másrészt megfelelő díjak megfizetésére irányuló, felhasználókkal megtárgyalt módszereket kidolgozni olyan művek esetében, amelyek hasznosítási módja lehetetlenné teszi a jogosultak általi egyedi engedélyezést. Negyedszer, abban az esetben, ha a díjakat e módszerek alapján kell megfizetni a jogosultaknak, a közös jogkezelő szervezet által a felhasználónak adott engedély magában foglalja azokat az összegeket, amelyeket ez utóbbi a saját nevében, de a szerzői jogok jogosultjai javára szed be.

45 Mindezekből együttesen az következik, hogy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a közös jogkezelő szervezet azáltal, hogy a védelem alatt álló művek felhasználóinak engedélyt ad, és e felhasználás ellenértékeként a saját nevében, de a szerzői jogok jogosultjai számára díjakat szed be, közvetít az e jogosult által a felhasználó, vagyis az előadások szervezője részére teljesített szolgáltatásnyújtásban. Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy az említett szervezet először igénybe vette az említett jogosultak említett szolgáltatását azt megelőzően, hogy másodszor azt maga nyújtotta volna a végső felhasználóknak.

46 Következésképpen olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, a közös jogkezelő szervezetet úgy kell tekinteni, mint amely a héairányelv 28. cikke értelmében vett bizományosként járt el.

47 Az a tény, hogy valamely közös jogkezelő szervezet a szerzői jogok azon jogosultjait is képviseli, akik számára nem adtak megbízást, nem mond ellent e következtetésnek, mivel sem a szóban forgó szolgáltatásnyújtás, sem pedig annak teljesítési módjai nem különböznek az érintett jogosultak kategóriájától.

48 Mind a kérdést előterjesztő bíróság, mind pedig a román kormány által szolgáltatott információkból ugyanis kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó kötelező kollektív jogkezelés rendszerében az alkalmazandó jog semmilyen különbséget nem tesz aszerint, hogy valamely személy az engedélyek megadása, a díjak beszedése, a díjak elosztása, valamint a közös jogkezelő szervezetnek fizetendő jutalék tekintetében tagja-e, vagy sem, a közös jogkezelő szervezetnek.

49 E kérdés azon második részét illetően, amely a héairányelv 28. cikke alkalmazásának számlázást érintő következményeire vonatkozik, emlékeztetni kell arra, hogy mivel e rendelkezés ezen irányelv „Adóztatandó ügyletek” elnevezésű IV. címének a részét képezi, az ezt követően nyújtott szolgáltatások a héa hatálya alá tartoznak. Ebből következik, hogy amennyiben az a szolgáltatásnyújtás, amely tekintetében a gazdasági szereplő közvetítőként jár el, a héa hatálya alá tartozik, az e gazdasági szereplő és azon gazdasági szereplő közötti jogviszony, akinek a megbízásából eljár, szintén héaköteles (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Amărătumti Land Investment ítélet, C-707/18, EU:C:2019:1136, 38. pont).

50 Így, amikor a közös jogkezelő szervezet adóalanyként eljárva saját nevében, de a szerzői jogok jogosultjai javára olyan ügyletet valósít meg, amely abban áll, hogy díjak ellenében nem kizárólagos engedélyeket nyújt az előadások szervezői számára zeneművek nyilvánossághoz való közvetítése céljából, e szervezet héa hatálya alá tartozó ügyletet valósít meg ugyanúgy, mint ahogy a szerzői jogok jogosultjai adóköteles szolgáltatást nyújtanak, amikor a közös jogkezelő szervezettől díjakat kapnak.

51 Ilyen helyzetben és az adósemlegesség elvének tiszteletben tartása érdekében az adóalany közös jogkezelő szervezetnek a saját nevében a végső felhasználó részére olyan számlát kell kiállítania, amely megállapítja az ez utóbbi által fizetendő, héát magában foglaló díjak beszedését. Ezt követően a szerzői jogok jogosultjai, amennyiben adóalanyok, az e szervezet által átutalt díjak átvételét követően kötelesek az említett szervezet részére a kapott díjakról és az azokat terhelő héáról számlát kiállítani.

52 A fentiekből következik, hogy a héairányelv 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a közös jogkezelő szervezet, amely saját nevében, de a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultjai számára beszedi a védelem alatt álló műveik nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezése ellenértékeként nekik járó díjakat, e cikk értelmében vett „adóalanyi” minőségben jár el, és ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy e szolgáltatásnyújtásban e jogosultaktól azt megelőzően részesült, hogy azt ő maga a végső felhasználóknak teljesítette volna. Ilyen esetben e szervezetnek a saját nevében a végső felhasználó részére olyan számlákat kell kiállítania, amelyeken szerepelnek az attól beszedett, héát magukban foglaló díjak. A szerzői jogok jogosultjai pedig kötelesek a közös jogkezelő szervezet számára a kapott díjakra tekintettel nyújtott szolgáltatásért héát tartalmazó számlákat kiállítani.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A 2010. december 7-i 2010/88/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultja ellenérték fejében szolgáltatást nyújt valamely előadás-szervező, a végső felhasználó számára, ha ez utóbbit egy nem kizárólagos engedéllyel felhatalmazzák arra, hogy e műveket – a kijelölt közös jogkezelő szervezet által a saját nevében eljárva, de a szerzői jogok e jogosultja számára beszedett díjak fizetése ellenében – a nyilvánossághoz közvetítse.**

2) **A 2010/88 irányelvvel módosított 2006/112/EK irányelv 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a közös jogkezelő szervezet, amely saját nevében, de a zeneműveken fennálló szerzői jogok jogosultjai számára beszedi a védelem alatt álló műveik nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezése ellenértékeként nekik járó díjakat, e cikk értelmében vett „adóalanyi” minőségben jár el, és ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy e szolgáltatásnyújtásban e jogosultaktól azt megelőzően részesült, hogy azt ő maga a végső felhasználóknak teljesítette volna. Ilyen esetben e szervezetnek a saját nevében a végső felhasználó részére olyan számlákat kell kiállítania, amelyeken szerepelnek az attól beszedett, hozzáadottérték-adót (héát) magukban foglaló díjak. A szerzői jogok jogosultjai pedig kötelesek a közös jogkezelő szervezet számára a kapott díjakra tekintettel nyújtott szolgáltatásért héát tartalmazó számlákat kiállítani.**

Aláírások